2139/I

MINISTERSTWO
SPRAW WOJSKOWYCH
II WICEMINISTER
L. DZ. 5432/II.W.M.19

WARSZAWA, DN. 1. stycznia 19 19 R.

aa-kw.

Pilne.

Do rąk własnych.

TAJNE

Do

WODZA NACZELNEGO

Belwederu.

Przesyłając odpis pisma, jakie otrzymałem dzisiaj z Misyi Francuskiej melduję, iż poczyniłem energiczne zarządzenia, skierowane do wszystkich instancyi / Dep. I., Dep. Gosp., Gen. Insp. Piech., D.O.G. Kielce /, celem zbadania istotnego stanu rzeczy, z rozkazem oddania pod sąd Dowódcy Bacnu Zap. 2 p.p. Leg. w razie, jeśli choć cząstka podanych faktów odpowiada rzeczywistości. Rezultaty dochodzeń podam w najbliższym czasie.

Narazie melduję:

1/ wydaje mi się wprost nieprawdopodobnem, by Gen. ROJA ścierpiał coś podobnego u siebie w Okręgu.

2/ D.O.G. Kielce w ciągu ostatnich trzech tygodni otrzymało przydziały wyekwipowania podane w załączonym wykazie.

Już z podanych ilości wynika wątpliwość przytoczonej cyfry 70 płaszczy na 1000 ludzi oraz danych o zupełnym braku bielizny, obuwia i t.d.

Nie mogę powstrzymać się, by nie zwrócić uwagi na następujące charakterystyczne szczegóły:

PILSUDSKI INSTITUTE ARCHIVES New York

404

a/ pismo Misyi Francuskiej opiera się na raporcie złożonym Misyi przez Dep. Sanitarny. Raport ten nie został natomiast przedłożonym miarodajnym czynnikom w Ministerstwie,- przynajmniej ani mnie, ani też Dep.I-mu lub Gen. Insp. Piechoty nie był podany do wiadomości.

b/ ustęp o obozach jeńców dziwnie zbiega się z elaboratem opracowanym niedawno przez Dep.Sanitarny.

c/ wniosek p.2 wywodów końcowych pisma Misyi Francuskiej jest jednym z haseł, pod którym Dep.Sanit. prowadzi od miesięcy wojnę z Dep. I., nigdy w ciągu powyższego czasu nie zwracając się do mnie o rozstrzygnięcie w powyższej sprawie, - wojny,której fragmentem końcowym było spowodowanie poza plecami Ministerstwa znanej uchwały sejmowej.

d/ rzekoma odmowa ze strony Dep.Gosp. wydania ekwipunku na 1000 ludzi batalionu, jak sądzę, nie miała miejsca, jak to wynika z ilości faktycznie wydanej D.O.G. Kielce przedmiotów wyekwipowania. Prawdopodobnie Dep.Gosp. odpowiedział jedynie, iż reparty-cya przyznanych ilości w obrębie Okręgu należy do odnośnego Dowództwa. Scisłe dane w tej mierze przedłożę po otrzymaniu meldunku od ppłk. LITWINOWICZA.

Nasuwa się jednak mimowoli przypuszczenie,iż chwycono się pozorów, by zainscenizować demonstracyjną żebraninę u obcych, - w najzupełniejszej zresztą zgodzie z pięknemi cechami polskiego charakteru.

Nadmieniam w końcu, iż przydział ekwipunku,przybywającego z Francyi i wysyłka tegoż na front, jak i do poszczególnych Okręgów Generalnych odbywa się bez przerwy.-

PILSUDSKI INSTITUTE ARCHIV

Raport niniejszy składam, by scharakteryzować niezmiernie oryginalny stan wojny, w jakim znajduje się Ministerstwo z jednym ze swych Departamentów, który dla osiągnięcia niewiadomych celów używa środków wątpliwych i ślizkich, szukając sojuszników naturalnie u obcych.

Proszę posłusznie:

1/ o wyznaczenie specyalnej inspekcyi, której zadanie polegałoby na stwierdzeniu faktycznego stanu rzeczy, oraz wykryciu istotnych motywów nieco dziwnej sprawy.

2/ o zwrócenie uwagi Szefowi Misyi Francuskiej, by zechciał swych informatorów na właściwą drogę służbową kierować.

Sosnkowski

Generał-Podporucznik i Wiceminister

załącz. Wydział
L. Dz. dnia / 191 r.
WARSZAWA
ADJUTANTURA GENERALNA
NACZELNE DOWODZTWO WOJSK POLSKICH

NACZELNE DOWODZTWO WOJSK POLSKICH
ADJUTANTURA GENERALNA
WARSZAWA
L. Dz. 2139/II dnia 12/I 1919 r.
1 załącz. Wydział

PILSUDSKI INSTITUTE ARCHIVES New York

406
70

MISSION MILITAIRE FRANCAISE
EN POLOGNE.

ORGANISATION.

No.1586/O

Varsovie, le 23 Decembre 1919.

O D P I S.

Le Général HENRYS, Chef de la Mission
Militaire Française en Pologne,
à Monsieur le Ministre des Affaires Militaires,
II Vice-Ministre,
a VARSOVIE.

PILSUDSKI INSTITUTE ARCHIVES New York

J'ai l'honneur de vous rendre compte que je viens d'avoir communication d'un rapport établi par un médecin du Département Sanitaire, Mr le Capitaine Docteur STERLING-OKUNIEWSKI, Chef de la Section d'Hygiène, qui laisse craindre que l'état de dénouement de la troupe et les mauvaises conditions hygiéniques où elle est placée, ne soient encore plus déplorables qu'on pouvait le croire tout d'abord.

A l'occasion d'une sérieuse épidémie de fièvre typhoide qui sevissait au bataillon de réserve du 2-me Régiment de Légion, en garnison à Piotrków, Mr le Docteur Sterling a visité la caserne, qui porte le nom de Caserne Franciszkanskie et a fait les constatations suivantes:

1 - Le bâtiment est délabré, la toiture a des gouttières, les planchers en bois sont hors d'usage, les chambres sont encombrees.

2 - Il n'y a qu'une seule latrine pour plus de 1.000 hommes d'effectif.

3 - La conduite d'égoûts est obstruée.

4 - L'eau est de mauvaise qualité et fournie en quantité insuffisante par un unique puits.

5 - Les conditions d'habillement du bataillon sont encore beaucoup plus défectueuses que celles d'installation de la caserne. Je me bornerai à reproduire les termes du rapport:

" On compte à peu près 70 manteaux pour un effectif de 1000 hommes; on manque presque totalement de chemises et de calecons; beaucoup d'hommes ne possèdent pas de chaussures; le linge n'a été ni lavé, ni désinfecté depuis deux mois. Les hommes, nu-pieds, vont aux cabinets qui sont abominablement souillés et rapportent dans les chambres des parcelles d'excréments attaches à leurs pieds."

PILSUDSKI INSTITUTE ARCHIVES New York

Un pareil état de misère révèle, tout en tenant compte de la penurie de vêtements qui met le département économique dans l'impossibilité de satisfaire a ce point de vue les besoins les plus urgents, une insou - ciance coupable de la part du commandement local en ce qui concerne le cantonnement et les conditions hygiéniques de l'habitation des troupes.

Des comptes-rendus qui m'ont été adressés par les officiers de la Mission qui ont visité des casernes de l'Armée polonaise, il ressort,en effet, que, suivant les chefs d'unité, les conditions hygiéniques de la troupe sont très differentes. Dans tel régiment, on a fait preuve du plus grand souci de realiser le bien-être de la troupe, souvent avec beaucoup d'ingeniosité, en vue de suppleer à la pénurie des ressources. Dans tel autre régiment, au contraire, les principes les plus essentiels de l'hygiène des collectivites n'ont pas été respectes.

J'ai l'honneur d'appeler tout specialement votre attention sur cette question d'importance primordiale, en vue de l'amélioration de cette situation que j'estime dangereuse à tous égards.

Les medecins de la Mission qui ont visité des camps de prisonniers ont également constaté que l'hygiène en était très variable suivant les chefs locaux.

1 - Il serait nécessaire, à mon avis, qu'une circulaire concue en termes energiques, rendit le commandement responsable de l'installation de - fectueuse de la troupe dans les casernes,camps et cantonnements.Il y au - rait lieu, en outre, de preciser les attributions des medecins militaires en tant que conseillers techniques aupres du Commandement à tous les degrés en ce qui concerne toutes les questions ressortissant à l'hygiène et à la salubrité.

2 - Le controle de l'hygiène de la troupe est insuffisamment assuré. Il y a, sur les fronts et dans les D.O.G., des médecins hygiénistes,des médecins chefs de Fronts, des médecins-chefs des D.O.E. et de D.O.G.,des médecins divisionnaires de troupe et de détachement, ect. dont les avis ne sont pas écoutés autant qu'ils devraient l'être.

Il apparait comme indispensable de créer des inspecteurs des services sanitaires de l'armée, à la tête des quels seront placés des médecins possédant un grade et une competence scientifique susceptibles de donner du poids aux avis qu'ils sont appelés à émettre.

3 - La responsabilité du Commandement local n'est pas seule engagée dans la question de l'état du casernement et de l'habillement.

PILSUDSKI INSTITUTE ARCHIVES New York

PILSUDSKI INSTITUTE ARCHIVES New York

A la suite de sa visite à PIOTRKOW,Mr le Docteur STERLING a demendé au Departement Economique qu'on completat l'équipement de 1000 hommes du bataillon de réserve du 2-me Régiment de Légion. On lui aurait repondu que les magasins étaient vides. Aussi, en dernier ressort, Mr le Général Chef du Departement Sanitaire, s'est-il adressé à la Mission Militaire Française, en lui demandant de donner 1000 chemises, 1000 caleçons,1000 essuie-mains et 50kgs de savon, prelevés sur l'approvisionnement envoyé par la France pour contribuer à la lutte contre le typhus exanthématique.

Quelles que soient les difficultés réelles devant lesquelles se trouve le Departement Economique, il parait incomprehensible que des soldats puissent être laissés dans un denuement aussi complet que celui signalé ci-dessus, alors que 60.000 vêtements usagés autrichiens et italiens restent inutilisés à Cracovie.

Il semble en outre indispensable d'établir d'urgence un plan rationnel d'emploi des effets d'habillement envoyés de France, dont l'arrivée en grandes quantités à déjà commencé, afin que la distrubution puisse en etre assuree sans hésitation et sans erreurs.

/-/ H E N R Y S.

Za zgodność

Kapitan i Adjutant.

PILSUDSKI INSTITUTE ARCHIVES New York

72 409

W Y K A Z

przedmiotów umundurowania i ekwipunku wydanych w miesiącu grudniu 1919.

Intendent D.O.G. Kielce.

Sukno niemieckie	16.000 m.
Maszyny do szycia	40 szt.
Kamgarn ofic.	250 m.
Sukienko na czapki	400 m.
Tasiemki na wężyki	2.000 m.
Płaszcze pol.	5.500 m.
Bluzy	6.700 szt.
Spodnie	9.200 par
Trzewiki	6.700 "
Rękawiczki	5.000 "
Koszule ciepłe	5.300 szt.
Kalesony "	5.230 par
Kaftany włóczkowe	1.000 szt.
Kamizelki futrz. bez rękawów	3.000 "
Kożuszki z rękawami	500 "
Ułanki	500 "
Kominiarki	4.000 "
Pasy główne	4.000 "
Zabki	2.000 "
Menażki	240 "
Manierki	6.000 "
Puszki do kawy	3.000 "
Kapsle legitym.	5.000 "
Czapki	5.300 "
Owijacze	2.000 par
Koszule zwykłe	5.000 szt.
Skarpetki	8.000 par
Koce	1.500 szt.
Chlebaki	2.000 "
Plecaki	3.000 "
Kubki	1.300 "
Ostrogi	230 "
Nici	4.500 szpulek
Guzików do bielizny	24.500 szt.

w.z. Szef Sekcyi /-/ Chęciński por.

PILSUDSKI INSTITUTE ARCHIVES New York

2139/I

MINISTERSTWO
SPRAW WOJSKOWYCH
II WICEMINISTER
L. DZ. 5432/II.W.M.19

WARSZAWA, DN. 1 Stycznia 1920 R.

TAJNE

PILNE.

Do rąk własnych.

Do
Wodza Naczelnego

B e l w e d e r.

Przesyłając odpis pisma, jakie otrzymałem dzisiaj z Misji Francuskiej melduję, iż poczyniłem energiczne zarządzenia, skierowane do wszystkich instancji / Dep.I, Dep.Gosp., Gen.Insp.Piech., D.O.G.Kielce / celem zbadania istotnego stanu rzeczy, z rozkazem oddania pod sąd D-cy Baonu Zap. 2 p.p.Leg. w razie, jeśli choć cząstka podanych faktów odpowiada rzeczywistości. Rezultaty dochodzeń podam w najbliższym czasie.

Narazie melduję:

1/ wydaje mi się wprost nieprawdopodobnem, by Gen.ROJA ścierpiał coś podobnego u siebie w Okręgu.

2/ D.O.G. Kielce w ciągu ostatnich trzech tygodni otrzymało przydziały wyekwipowania podane w załączonym wykazie.

Już z podanych ilości wynika wątpliwość przytoczonej cyfry 70 płaszczy na 1000 ludzi oraz danych o zupełnym braku bielizny, obuwia i t.d.

Nie mogę powstrzymać się, by nie zwrócić uwagi na następujące charakterystyczne szczegóły:

PILSUDSKI INSTITUTE ARCHIVES New York

75
411

№ 1294. 5.000.

a/ pismo Misji Francuskiej opiera się na raporcie złożonym Misji przez Dep.Sanit. Raport ten nie został natomiast przedłożonym miarodajnym czynnikom w Ministerstwie, - przynajmniej ani mnie, ani też Dep.I lub Gen.Insp.Piechoty nie był podany do wiadomości.

b/ ustęp o obozach jeńców dziwnie zbiega się z elaboratem opracowanym niedawno przez Dep.Sanit.

c/ wniosek p.2 wywodów końcowych pisma Misji Francuskiej jest jednym z haseł, pod którym Dep.Sanit. prowadzi od miesięcy wojnę z Dep.I, nigdy w ciągu powyższego czasu nie zwracając się do mnie o rozstrzygnięcie w powyższej sprawie, - wojny, której fragmentem końcowym było spowodowane po za plecami Ministerstwa znanej uchwały sejmowej.

d/ rzekoma odmowa ze strony Dep.Gosp. wydania ekwipunku na 1000 ludzi batalionu, jak sądzę, nie miała miejsca, jak to wynika z ilości faktycznie wydanej D.O.C. Kielce przedmiotów wyekwipowania.Prowdopodobnie Dep.Gosp. odpowiedział jedynie, iż repartycja przyznanych ilości w obrębie Okręgu należy do odnośnego D-twa.Scisłe dane w tej mierze przedłożę po otrzymaniu meldunku od ppłk.LITWINOWICZA .

Nasuwa się jednak mimowoli przypuszczenie, iż chwycono się pozorów, by zainscenizować demonstracyjną żebraninę u obcych, - w najzupełniejszej zresztą zgodzie z pięknemi cechami polskiego charakteru.Nadmieniam w końcu, iż przydział ekwipunku, przybywającego z Francji i wysyłka tegoż na front, jak i do poszczególnych Okręgów Gen. odbywa się bez przerwy.

Raport niniejszy składam, by scharakteryzować niezmiernie oryginalny stan wojny, w jakim znajduje się Ministerstwo z jednym ze swych Departamentów, który dla osiągnięcia niewiadomych celów używa srodków wątpliwych i ślizkich, szukając sojuszników naturalnie u obcych.

PIŁSUDSKI INSTITUTE ARCHIVES New York

412
76

Proszę posłusznie:

1/ o wyznaczenie specjalnej inspekcji, której zadanie polegałoby na stwierdzeniu faktycznego stanu rzeczy, oraz wykryciu istotnych motywów nieco dziwnej sprawy.

2/ o zwrócenie uwagi Szefowi Misji Francuskiej, by zechciał swych informatorów na właściwą drogę służbową kierować.

/-/ Sosnkowski
Generał-Ppor. i Wiceminister.

Za zgodność odpisu:

Kapitan i Adjutant

Do
Pana Ministra Spraw Wojskowych

w m i e j s c u.

Przedkładam.

Generał-Podpor. i Wiceminister

NACZELNE DOWÓDZTWO WOJSK POLSKICH
ADJUTANTURA GENERALNA
WARSZAWA
L. Dz. 2139/II dnia 12/I 1920 r.
2 załącz. Wydział.

INSTITUTE ARCHIVES New York

413
77

MISSION MILITAIRE FRANCAISE
EN POLOGNE.

ORGANISATION.

No.1586/O

Varsovie, le 23 Decembre 1919.

O D P I S.

Le Général HENRYS, Chef de la Mission
Militaire Française en Pologne,
à Monsieur le Ministre des Affaires Militaires
II Vice-Ministre
a VARSOVIE.

PILSUDSKI INSTITUTE ARCHIVES New York

J'ai l'honneur de vous rendre compte que je viens d'avoir communication d'un rapport établi par un medecin du Département Sanitaire, Mr le Capitaine Docteur STERLING-OKUNIEWSKI, Chef de la Section d'Hygiène, qui laisse craindre que l'état de dénouement de la troupe et les mauvaises conditions hygiéniques où elle est placée, ne soient encore plus déplorables qu'on pouvait le croire tout d'abord.

A l'occasion d'une sérieuse épidémie de fièvre typhoide qui sevissait au bataillon de réserve du 2-me Régiment de Légion, en garnison à Piotrków, Mr le Docteur Sterling a visité la caserne, qui porte le nom de Caserne Franciszkanskie et a fait les constatations suivantes:

1 - Le bâtiment est délabré, la toiture a des gouttières, les planchers en bois sont hors d'usage, les chambres sont encombrees.

2 - Il n'y a qu'une seule latrine pour plus de 1.000 hommes d'effectif.

3 - La conduite d'égoûts est obstruée.

4 - L'eau est de mauvaise qualité et fournie en quantité insuffisante par un unique puits.

5 - Les conditions d'habillement du bataillon sont encore beaucoup plus défectueuses que celles d'installation de la caserne. Je me bornerai à reproduire les termes du rapport.

" On compte à peu pres 70 manteaux pour un effectif de 1000 hommes; on manque presque totalement de chemises et de caleçons; beaucoup d'hommes ne possèdent pas de chaussures; le linge n'a été ni lavé, ni désinfecté depuis deux mois. Les hommes, nu-pieds, vont aux cabinets qui sont abominablement souillés et rapportent dans les chambres des parcelles d'excréments attachés à leurs pieds."

PILSUDSKI INSTITUTE ARCHIVES New York

Un pareil état de misère révèle, tout en tenant compte de la penurie de vêtements qui met le département économique dans l'impossibilité de satisfaire a ce point de vue les besoins les plus urgents, une insou - ciance coupable de la part du commandement local en ce qui concerne le cantonnement et les conditions hygiéniques de l'habitation des toupes.

Des comptes-rendus qui m'ont été adressés par les officiers de la Mission qui ont visité des casernes de l'Armée polonaise, il ressort, en effet, que, suivant les chefs d'unité, les conditions hygiéniques de la troupe sont très differentes. Dans tel régiment, on a fait preuve du plus grand souci de realiser le bien-être de la troupe, souvent avec beaucoup d'ingeniosité, en vue de suppleer à la pénurie des ressources. Dans tel autre regiment, au contraire, les principes les plus essentiels de l'hygiène des collectivites n'ont pas été respectes.

J'ai l'honneur d'appeler tout specialement votre attention sur cette question d'importance primordiale, en vue de l'amelioration de cette si- tuation que j'estime dangereuse à tous égards.

Les medecins de la Mission qui ont visité des camps de prisonniers ont également constaté que l'hygiène en était très variable suivant les chefs locaux.

1 - Il serait nécessaire, à mon avis, qu'une circulaire conçue en ter- mes energiques, rendit le commandement responsable de l'installation de - fectueuse de la troupe dans les casernes, camps et cantonnements. Il y au - rait lieu, en outre, de preciser les attributions des medecins militaires en tant que conseillers techniques aupres du Commandement à tous les degrés en ce qui concerne toutes les questions ressortissant à l'hygiène et à la salubrité.

2 - Le controle de l'hygiène de la troupe est insuffisamment assuré. Il y a, sur les fronts et dans les D.O.G. des médecins hygiénistes, des médecins chefs de Fronts, des médecins-chefs des D.O.E. et de D.O.G., des médecins divisionnaires de troupe et de détachement, ect. dont les avis ne sont pas écoutés autant qu'ils devraient l'être.

Il apparait comme indispensable de créer des inspecteurs des services sanitaires de l'armée, à la tête des quels seront placés des médecins pos- sédant un grade et une competence scientifique susceptibles de donner du poids aux avis qu'ils sont appelés à émettre.

3 - La responsabilité du Commandement local n'est pas seule engagée dans la question de l'état du casernement et de l'habillement.

SUDSKI STITUTE RCHIVES New York

A la suite de sa visite à PIOTRKOW, Mr le Docteur STERLING a demandé au Departement Economique qu'on completat l'équipement de 1000 hommes du bataillon de réserve du 2-me Régiment de Légion. On lui aurait repondu que les magasins étaient vides. Aussi, en dernier ressort, Mr le Général Chef du Departement Sanitaire, s'est-il adressé à la Mission Militaire Française, en lui demandant de donner 1000 chemises, 1000 caleçons, 1000 essuie-mains et 50kgs de savon, preleves sur l'approvisionnement envoyé par la France pour contribuer à la lutte contre le typhus exanthematique.

Quelles que soient les difficultés reelles devant lesquelles se trouve le Departement Economique, il parait incomprehensible que des soldats puissent être laisses dans un denuement aussi complet que celui signale ci-dessus, alors que 60.000 vêtements usagés autrichiens et italiens restent inutilisés à Cracovie.

Il semble en outre indispensable d'établir d'urgence un plan rationnel d'emploi des effets d'habillement envoyes de France, dont l'arrivée en grandes quantités a deja commence, afin que la distrubution puisse en etre assuree sans hesitation et sans erreurs.

/-/ H E N R Y S.

Za zgodność

Kapitan i Adjutant.

PILSUDSKI INSTITUTE ARCHIVES New York

W Y K A Z

przedmiotów umundurowania i ekwipunku wydanych w miesiącu grudniu 1919.

Intendent D.O.G. Kielce.

Sukno niemieckie	16.000 m.
Maszyny do szycia	40 szt.
Kamgarn ofic.	250 m.
Sukienko na czapki	400 m.
Tasiemki na wężyki	2.000 m.
Płaszcze pol.	5.500 m.
Bluzy	6.700 szt.
Spodnie	9.200 par
Trzewiki	6.700 "
Rękawiczki	5.000 "
Koszule ciepłe	5.300 szt.
Kalesony "	5.230 par
Kaftany włóczkowe	1.000 szt.
Kamizelki futrz. bez rękawów	3.000 "
Kożuszki z rękawami	500 "
Ułanki	500 "
Kominiarki	4.000 "
Pasy główne	4.000 "
Zabki	2.000 "
Menażki	240 "
Manierki	6.000 "
Puszki do kawy	3.000 "
Kapsle legitym.	5.000 "
Czapki	5.300 "
Owijacze	2.000 par
Koszule zwykłe	5.000 szt.
Skarpetki	8.000 par
Koce	1.500 szt.
Chlebaki	2.000 "
Plecaki	3.000 "
Kubki	1.300 "
Ostrogi	230 "
Nici	4.500 szpulek
Guzików do bielizny	24.500 szt.

PILSUDSKI INSTITUTE ARCHIVES New York

PILSUDSKI INSTITUTE ARCHIVES New York

w.z. Szef Sekcyi /-/ Chęciński por.

MINISTERSTWO
SPRAW WOJSKOWYCH
II. WICEMINISTER
L. DZ. 5432/II.W.M.19.
1033/II Wm 20

WARSZAWA, DN. 15 Lutego 19 20 R.

2139 I/

Do

Adjutantury Generalnej

B E L W E D E R.

W slad za tut.l.dz.5432/II.W.M.19 z dn.1 Stycznia b.r. przesyłam akta śledztwa w sprawie Baonu Zapasowego 2 p.p. Leg. i odpisy wydanych zarządzeń - celem przedłożenia ich Naczelnemu Wodzowi.

/-/ S O S N K O W S K I
Generał - podporucznik i Wiceminister.

Za zgodność:

Kpt.Szt.Gen. i Adjutant.

NACZELNE DOWÓDZTWO WOJSK POLSKICH
ADJUTANTURA GENERALNA
WARSZAWA
L. Dz. 2139/I dnia 18/II 1920 r.
Załącz. Wydział

PILSUDSKI INSTITUTE ARCHIVES New York

MINISTERSTWO
SPRAW WOJSKOWYCH
II. WICEMINISTER
L. DZ. 5432/1033/II.W.M.20.

WARSZAWA, DN. 10 Lutego 1920 R.

Odpis.

Do

Generalnego Inspektoratu Piechoty

w miejscu.

Sledztwo wykazało, iż w baonie zapasowym 2 p.p. Leg. panowały istotnie potworne stosunki, które się utrzymały pomimo istnienia Generalnego Inspektoratu Piechoty przez szereg miesięcy.

Taki stan rzeczy jest negacją potrzeby istnienia organów inspekcyjnych.

Żądam bezwarunkowo takiego zorganizowania inspekcji, aby podobne stosunki nie mogły się powtarzać.

Trzeba bez przerwy utrzymywać kontakt z życiem, by roztoczyć istotnie skuteczną kontrolę.

Generalny Inspektor piechoty i jego Zastępca powinni się zmieniać w wykonywaniu inspekcji w taki sposób, by mieć istotną pewność, że żadne zasadnicze niedomaganie nie ukryje się przed nimi przez czas dłuższy.

/-/ S O S N K O W S K I
Generał-Podporucznik i
Wiceminister.

Za zgodność: Massingsfow

Do Generalnej Adjutantury

Belweder.

PILSUDSKI INSTITUTE ARCHIVES New York

PILSUDSKI INSTITUTE ARCHIVES New York

№ 1176 5000.

MINISTERSTWO
SPRAW WOJSKOWYCH
II. WICEMINISTER
L. DZ. 5432/1033/II.W.M.20.

WARSZAWA, DN. 6 Lutego 19 20 R.

Tajne.

Do rąk własnych D-cy.

O D P I S.

Do D.O.G.KILCE.

Stosunki,które stwierdziły inspekcje w Baonie zap. 2 p.p.Leg. należy określić jako potworne.

Wstyd, iż tego rodzaju rzeczy mogą dziać się w Wojsku Polskiem,wstyd tembardziej,iż dzieją się w oddziale Legjonów,które w znaczeniu cnoty wojskowej powinny być tego Wojska Gwardją. Należy zapytać jakim sposobem tego rodzaju rzeczy mogły przez wielomiesięczny okres czasu ukryć przed okiem władz przełożonych.

Czy D-ca O.G. wizytował do czasu objęcia służby garnizon Piotrkowski?

Co robi zastępca D-cy O.G.

Czy nie inspekcjonuje podległych D.O.G. oddziałow?

Co robi sztabowy oficer inspekcyjny piechoty?

Ile razy robił inspekcję baonów, o którym przecież musiał wiedzieć,że w nim nie wszystko w porządku?

Nie jest usprawiedliwieniem,iż O.G. nie dostał wszystkiego o co prosił.Z wykazów intedentury wynika,iż zapotrzebowania ekwipunkowe O.G.były prawie w całości pokryte, a jednak braki w drugim baonie zapasowym były ogromne.Inne braki też w bardzo wielkiej części miały być usunięte nie środkami dostarczonemi przez M.S.Wojsk,a jednak istniały i nic się nie działo dla ich usunięcia.Przytem z góry można powiedzieć,że Ministerstwo Spraw Wojskowych nie jest w stanie zaspokoić wszystkich zapotrzebowań materjałowych i że tylko do najwyższego stopnia rozwinięta inicjatywa i praca dowództw podwładnych mogą uchronić Wojsko przed stanem, który nie uchronnie prowadzi do zguby.

PILSUDSKI INSTITUTE ARCHIVES New York

PILSUDSKI INSTITUTE ARCHIVES New York

Należy wyzyskiwać warsztaty i środki gospodarcze miejscowe, organizować je, stwarzać w razie potrzeby;daje to doskonały w rękach dowództw pełnych inicjatywy.Trzeba jednak szukać kontaktu z życiem,a nie papierowej roboty.

/ - / S O S N K O W S K I

Generał-podporucznik i Wiceminister.

Za zgodność:

Messingfper

Do Adjutantury Generalnej

Belweder.

421

MINISTERSTWO
SPRAW WOJSKOWYCH
II. WICEMINISTER
L. DZ. 1032/II.W.M.20.

WARSZAWA, DN. 10 Lutego 19 20 R.

O D P I S

R O Z K A Z No.28/II.W.M.20.

Powołuję K o m i s j ę dla uzdrowienia stosunków w Baonie Zapasowym 2 p.p.Leg.

Skład K O M I S J I:

1./Zastępca D.O.G. Kielce,jako przewodniczący Komisji
2./Lekarz w randze sztabowego oficera,wyznaczony przez Dep.San.M.S.Wojsk.
3./Oficer wyznaczony przez Sekcję Bud.Wojsk.
4./Zastępca Gen.Insp.Piechoty
5./Sztabowy of.insp.piechoty D.O.G.Kielce
6./Zastępca Szefa Sanitarnego D.O.G.Kielce
7./Zastępca Szefa Zarządu Bud.Wojsk.D.O.G.KIELCE

Cel K O M I S J I.

a/określenie warunków,wsród których należy dokonać przeniesienia Baonu Zapasowego i uzdrowienie w nim stosunków,oraz remont koszar.
b/wydanie obowiązujących zarządzeń wykonawczych do czego K O M I S J A zostaje upoważniona.
Komisja wyjedzie dnia 15 Lutego 1920 i złoży mi raport do dnia 25 Lutego 1920.

/-/ S O S N K O W S K I
Generał-Podporucznik i
Wiceminister.

Otrzymują:

G.I.P.
Dep.San.
Sekcja Bud.Wojsk.
D.O.G.KIELCE
Kancelarja II W.M.

Za zgodność:

Messingoffer

Do Adjutantury Generalnej.

Belweder.

PILSUDSKI INSTITUTE ARCHIVES New York

MINISTERSTWO
SPRAW WOJSKOWYCH
II. WICEMINISTER
L. DZ. 5432/II. W.M.20.

WARSZAWA, DN. 13. lutego 1920 R.

Odpis

Do

DEPARTAMENTU VI-go M. S. WOJSK.

w m i e j s c u.

Za potworne stosunki, opisane w załączonych oznajmieniach i sprawozdaniach, dotyczące pomieszczenia i zaopatrzenia Baonu Zapasowego 2 p.p.Leg. w Piotrkowie do końca stycznia 1920 roku - czynię odpowiedzialnymi:
Ppłk. Int. SCHINDLERA, Szefa Intendentury D.O.G. Kielce, inż WESOŁOWSKIEGO, ówczesnego Szefa Budownictwa Wojskowego D.O.G. Kielce, obecnie przydzielonego do M.S.Wojsk., oraz inż. PAPROCKIEGO, obecnego Szefa Budownictwa Wojskowego D.O.G.Kielce.

Zarządzam przeciwko nim śledztwo sądowe o zaniedbanie obowiązków służbowych.

Śledztwo należy przeprowadzić z całą energią i pośpiechem i złożyć mi sprawozdanie.-

/-/ Sosnkowski

Generał-Podporucznik i Wiceminister

1. załącznik.-

Za zgodność:

Do

Adjutantury Generalnej.

PILSUDSKI INSTITUTE ARCHIVES New York

PILSUDSKI INSTITUTE ARCHIVES New York

№ 1176 5000.

423
86

Ministerstwo Spraw Wojskowych
II Wiceminister
L dz. 5432/II WM 19.

Warszawa, dnia 2.I.20.

ODPIS

Do

DePartamentu GosPodarczego MSWojsk.

Przedłożyć mi natychmiast meldunek w sPrawie Poruszonej w załączonym Piśmie Wojskowej Misji Francuskiej L dz. 1586/o z dnia 23 grudnia 1919 roku.

/-/ Sosnkowski
Gen. Porucznik i Wiceminister

Za zgodność odPisu:

Messinghoffer

PILSUDSKI INSTITUTE ARCHIVES New York

424
87

Ministerstwo Spraw Wojskowych Warszawa, dnia 12 stycznia 1920

Departament Gospodarczy

L dz 49/Tajne 20.D.G. odpis

Do

Kancelarji Osobistej II-go Wiceministra

na tamt. pismo 5432/II WM 19 z dnia 2.I.1920.

PILSUDSKI INSTITUTE ARCHIVES New York

Dep. Gospodarczy zażądał od Intendantury O.G. Kielce natychmiastowego wyjaśnienia w sprawie stosunków, panujących w baonie zapasowym 2pp. Leg. nakazując jej równocześnie usunięcie ewentualnych braków.

Meldunek powyższy zostanie niezwłocznie po nadejściu przesłany, w ślad za niniejszem pismem.

Ze swej strony Dep. Gosp. melduje, że stan umundurowania Intendantury O.G. Kielce, przedstawia się obecnie prawie, że dostatecznie, zwłaszcza - braki w bieliźnie, zostały w tym O.G. prawie w zupełności usunięte.

Jeśliby rzeczywiście umundurowanie Baonu zapaso = wego 2pp. Leg. przedstawiało się tak krytycznie, jak obrazuje pismo Wojskowej Misji Francuskiej, to albo mogło to mieć miejsce przed kilku miesiącami, kiedy Armji Polskiej groziła rzeczywiście katastrofa mundurowa, albo ma się w tym wypadku do czynienia z niezaradnością odnośnej jednostki gospodarczej. Bo jeżeli się weźmie pod uwagę, że po wydaniu w ostatnich 3-ch miesiącach dla Intendantury O.G. Kielce 50.000. kompletów bielizny, umundurowania zaś około 20.000. kompletów, zapotrzebowanie tejże Intendantury O.G. na miesiąc styczeń, zostało prawie całkowicie pokryte, to chyba dość wymownie przeciwstawienie.

Odnośnie zaś dopełnienia wyekwipowania wspomnianego baonu, której to sprawie miał interwenjować dr. Sterling

425 88

osobiście w Dep.Gosp. trudno przypuścić, by tenże, otrzymał w załatwieniu odpowiedź " magazyny są puste".

Właśnie razu pewnego, kiedy dr.Sterling prosił osobiście o munudry i bieliznę dla transportowanych ze szpitali frontowych jeńców powiedziano mu: " że bieliznę otrzymać może, mundury zaś posiada Dep.Gosp. tylko żołnierskie polowe a takich na ten cel przecież szkoda wydać. Mundury dla jeńców mogą być wydane po dostarczeniu zamówionej 30.000. kompletów w G.U.Z.A. "

Takie twierdzenie, jakoby Intendantury O.G.Kraków posiadała 60.000. używanych mundurów, leżących bezużytecznie w magazynach wydaje się być oparta na jakimś nieporozumieniu, czy plotce, gdyż Intendantura O.G. Kraków w dekadowych raportach stanu umundurowania w ostatnich miesiącach podaje stan przeciętny umundurowania w swych magazynach 3.500. kompl. i ta sa, a Intendantura O.G zapotrzebowała w Dep.Gosp. na misc. grudzień i styczeń około 5.000. kompl. co uwzględniono, wydając jej prawie całą żądaną ilość.

Odnośnie uwagi, w sprawie stworzenia projektu racjonalnego zużycia mundurów, nadsyłanych z Francji, zdaniem Dep.Gosp. dotychczasowy rozdział umunudurwania na Intendanturę O.G. i Intendanturę N.D. przeprowadza się z jaknajwiększą dokładnością, stosownie do zapotrzebowań, poszczególnych Intendantur. Te zaś, co się tyczy racjonalnego użytkowania umunudorwania, otrzymują jaknajdokładniej idące w tym kierunku zarządzenia, których wykonanie podlega kontroli w Dep.Gosp.

/-/ Litwinowicz
Szef Dep.Gosp. Ppłk.

Za zgodność odpisu:
Messinger

PILSUDSKI INSTITUTE ARCHIVES New York

2139 II

Ministerstwo Spraw Wojskowych Warszawa, dnia 2 stycznia 1920.

II Wiceminister

L dz. 5432/II WM 19

odpis

Do

Generalnego Inspektora Piechoty

Natychmiast przeprowadzić inspekcję baonu zapas. 2pp. Legj. Chcę wierzyć, iż opisane fakta podane do wiadomości Ministerstwa przez innych w formie, która rumieniec wstydu wyciska na twarz - nie odpowiadają rzeczywistości.

/-/ Sosnkowski

Gen. Porucznik i Wiceminister

Za zgodność odpisu:

Mesinghoff

PILSUDSKI INSTITUTE ARCHIVES New York

427

50

Gen.Insp.Piechoty

Warszawa, dnia 12 stycznia 20.

L dz. 166/20 Tajne

odpis

Do

Pana II-go Wiceministra S.Wojsk.

Zgodnie z rozkazem Pana II-go Wiceministra z dnia 3.I 1920 L dz. 5432/II WM 19 G.I.P. wyznaczył kpt.Giżyckiego dla przeprowadzenia inspekcji w baonie zapasowym 2.pp.Leg. w Piotrkowie Sprawozdanie z inspekcji kpt.Gożyckiego przy niniejszym się przedkłada.-

/-/ Tokarzewski

ppłk. i zast. G.I.P.

Za zgodność odpisu:

Messinghoffy

PILSUDSKI INSTITUTE ARCHIVES New York

428 91

Gen.Insp.Piechoty — Warszawa, dnia 10.I.1920.

Oddz.III.ref. a. — O d p i s

S p r a w o z d a n i e

z insp.kcji baonu zap.asowego 2 pp. Legj. w PIOTRKOWIE.

Z rozkazu G.I.P. przeprowadziłem dnia 7.I.1920. insp.ekcję, Baonu Zap.asowego 2.p.p.Legj.

Baon zap.asowy jest rozkwaterowany w Piotrkowie w dwuch koszarach 1/ koszarach franciszkańskich 1 i 2 komp. zap.asowe,3 komp. marszowe K.K.M.,muzyka i oddziały izdowane /3 plutony/ jak również magazyny baonowe,izba chorych,warsztaty,kuchnia,kantyna i areszt. 2/ w koszarach krakowskich komp.sztabowa i szkoła pdf. reszta koszar krakowskich zajmują oddziały 26pp. które w najkrótszym czasie mają odejść na front.-

Koszary franciszkańskie,budynek po klasztorny,przebudowany przez moskali na koszary- jako budynek stary jest dość w ~~Rozrządnym~~ złym stanie i samą swoją budową i strukturą przedstawia dużo trudności do racjonalnego rozkwaterowania żołnierzy. Cały szereg ubikacji nie może być odpowiednio użyty,jedne sale są puste w innych zaś zadużo zakwaterowanych żołnierzy.Budynek koszarowy jednak po gruntownym remoncie,wybudowaniu i urządzeniu odpowiednich adaptacji mógłby być dobrym i hygienicznym pomieszczeniem dla żołnierzy. W dzisiejszym stanie szczególnie wobec ~~xxxxx~~ warunków jakie się wytworzyły w Baonie zap.asowym 2pp.leg. te są bezwzględnie nie do użycia i należałoby oddziały 2pp.Leg. tam zakwaterowane z tych koszar wyprowadzić:-

Wobec rychłego odejścia oddziałów 26pp.na front rzecz ta nie przedstawiałaby wielkich trudności.

Baon zap.2pp.Leg. jest zdaje mi się jednym z nielicznych baonów,w którym grasowały w sposób zastraszający i epidemiczny choroby zakaźne,jak tyfusy,choroby oczu /egipskie zapalenie oczu/ choroby gorączkowe,świerzb i td./

PILSUDSKI INSTITUTE ARCHIVES New York

PILSUDSKI INSTITUTE ARCHIVES New York

Choroby te pochłonęły dużo ofiar,a jednym z głównie jszych powodów tych chorób moim zdaniem było i jest niedpowiednie koszary, brak hygienicznych warunków życia niedpowiadające sanitarnym wymogom.

Koszary Franciszkańskie za okupacji austryjackiej były zajmowane przez 100.p.p. gdzie podobno były liczne wypadki tyfusu.

Koszary te bez dezynfekcji, bez gruntownego oczyszczenia zostały przydzielone baonowi zapasowemu 2pp.Leg. i skutki takiego karygodnego zarządzenia okazały się w epidemji tyfusu,który wybuchł z całą gwałtownością. Fakt ten potwierdza mi parę wiarogodnych świadków między innemi adjutant d-cy garnizonu Piotrkowa.

Drugi wprost niemożliwy,nie do pomyślenia fakt,że na obszernym dziedzińcu na przeszło 1000 żołnierzy był i jest 1 /jeden/ wychodek.

Wychodek ten zastałem w stanie brudnym i nieschlujstwa wprost nie do opisania.chociaż obecnie jest mniej żołnierzy w koszarach franciszkańskich,niż zwykle,a jednak nie można nadążyć wywożenia nieczystości,które wypełniają wychodek.

Dlaczego dotąd nie wybudowano na obszernym dziedzińcu więcej wychodków lub nawet latryn,jest rzeczą zgoła niezrozumiałą.

Koszary franciszkańskie posiadają tylko jedną studnię Studnia ta,jako położna w pobliżu wychodka jednak niżej niż wychodek zaniczyszczała się kałem z wychodka.

Analiza wody wykonananw Kielcach wykazała to i dopiero wtedy t.j. od miesiąca studnia ta została zamknięta i koszary zostały zupełnie bez wody.50-u do 60-u żołnierzy dziennie jest zajęte noszeniem wody z pobliskich domów do koszar. Beczkowozów ani innych urządzeń dla dostarczenia wody do koszar,koszary nie mają. W razie pożaru również o prędkim i skutecznym ratunku mowy być nie może. Brak wody w koszarach moim zdaniem jest powodem silnej epidemji świerzby.

Kuchnia ~~kuchnia~~ baonowa znajduje sięw najniższym miejscu diedzińca i z powodu wadliwych ścieków jest stale zalewana nieczystościami z wychodka i dziedzińca.

Osobiście byłem podczas silnego mrozu i trudno

PILSUDSKI INSTITUTE ARCHIVES New York

430

PILSUDSKI INSTITUTE ARCHIVES New York

mi było skonstatować ten fakt. OPowidali mi jednak o tem wiarogodni świadkowie. Dach dziurawy zalewa sale żołnierskie:Sale żołnierskie robią wrażenie brudnych zimnych /Piece dymią/,okna źle zaoPatrzone.Na salach zaduch z Powodu złego i niedostatecznego wietrzenia. Czystość w salach i Porządek Pozostawiają dużo do życzenia /brud Pod siennikami brudne umywalki itd/ i wykazuj zamało kontroli i dbania o to. Urządzenia koszarowe w salach Pod względem inwentarza zgoła niedostateczne. W żandje z sal żołnierskich nie zauważyłem ani jendej ławki,ani stołu,brak Półek, wieszadeł,szafek itP.

D-two baonu zaPasowego dawne /KPt.Kubikowski/ i obecne /kPt. Stawarz/ urgowało zarząd bud.wojskowego,D-two garnizonu i meldowało do DOG o usunięciu tych braków bezskutecznie.We własnmy zakresie choć częściowo również nie usunęło tych braków.

Koszary Krakowskie - budynel nowoczesny niedbale jendka budowany,gdyż nP. schody już dwą razy trzeba było wzmacniać.Koszary te obliczone na około 1000 ludzi Posiadają również jeden tylko wychodek / w b.złym i niehygienicznym stanie/, i jedną studnię,która często się Psuej. Brak również tam inwntarza koszarowego,jak ławek i stołów,Piece dymią,okna źle zaoPatrzone.

Koszary te jednak Po usunięciu braków są znacznie lePsze od franciszkańskich i należałoby tam ulokować cały baon zaPasowy 2PP.Leg.

W koszarach franciszkańskich znajduje się także areszt baonowy,nieodPowiadający najPrymitywniejszym wymogom hygjeny. W dwuch maleńkich izdebkach zastałem natłoczonych 62 arezstanT8w. Ta ilość arezstanT8w Podobno zwykle bywa większa.

D-two baonu zaPasowego Powinno wystarać się o inny bardziej odPowiedni lokal na areszt,gdyż w tych warunkach trzymać żołnierzy jest niedoPuszczalnem. Izba chorych w baonie zaPasowym,który tak dużo Posiada chorych /dziennie do wizyty lekarza chodzi około 100 żołnieFzy/ Plutony izolowane itd nie jest odPowiednio urządzona i znajduje się w fatalnych warunkach

PILSUDSKI INSTITUTE ARCHIVES New York

PILSUDSKI INSTITUTE

PILSUDSKI INSTITUTE ARCHIVES New York

co należałoby w nakrótszym czasie zmienić. W czasie mojej wizytacji baon nie miał stałego lekarza, co ze względu na panujące stosunki zdrowotne jest bardzo szkodliwe.

2. Stan wyszkolenia baonu.

Baon posiada jedną kompanję marszową, 2 kompanje zapasowe i K.K.M. i inne przewidziane formacje baonów zapasowych. Reszta żołnierzy znajduje się na asystencji. Wyszkolenie żołnierzy w baonie zapasowym można określić ogólnie, jako dostateczne podkreślając pracowitość i zapał oficerów i podoficerów. Brak jednak systematycznej celowej i odpowiedniej metody, przeszkadza podniesieniu poziomu wyszkolenia. Za dużo ćwiczy się w zwartych oddziałach metodą mechaniczną, za mało pojedyńczego, indywidualnego i za mało zwraca się uwagi na zrozumienie przez żołnierzy przerabianych ćwiczeń. Za duży nacisk na musztrę formalną - wyszkolenia bojowe upośledzone.

Baon zapasowy posiada strzelnicę na 8 stanowisk, wymagającą jendka ulepszenia. Placu szturmowego, toru przeszkód i strzelnicy bojowej Baon nie posiada. Szkolenie żołnierzy w baonie jest prowadzone na podstawie obowiązującego programu szkolenia rekruta Programy dzienne i tygodniowe są odpowiednio i celowo opracowywane. Porządek dnia i zajęć w kompanjach zupełnie odpowiedni. Dużą przeszkodą w wyszkoleniu baonu były częste epidemje i choroby, a obecnie oddziały izolowanych. Prócz tego także liczne warty absorbują dużo żołnierzy, Największą jendka przeszkodą był brak ekwipunku, a pod tym względem stan ostatniemi czasy znacznie się poprawił.

PILSUDSKI INSTITUTE ARCHIVES New York

3. Gospodarka baonowa

Stan umundurowania baonu zapasowego 2pp. Leg. przedstawiał się do niedawna wprost rozpaczliwie. Baon nie posiadał prawie zupełnie płaszczy-brak był wielki obuwia i mundurów - bielizny prawie zupełnie nie było. Żołnierze chodzili w zawszonej bieliźnie i mundurach.

Stan taki fatalnie odbijał się na zdrowotności baonu. Żołnierze podobno chodzili co tydzień do łaźni. Z powodu

jednakże braku wę

PILSUDSKI INSTITUTE ARCHIVES New York

jednakże braku węgla, zepsucia się dezynfekora były częste przerwy w funkcjonowaniu łaźni. Prócz tego z powodu braku bielizny do zmiany skutek chodzenia do łaźni był mało skuteczny, jak również i ten fakt, że koce i mundury przeważnie papierowe podobno nie można było dezynfekować, gdyż się spalały.

Stan mundurowy obecnie przedstawia się znacznie lepiej gdyż baon otrzymał ostatniemi czasy większe partje ekwipunku. Są jednak jeszcze znaczne braki, a stan ekiwpunku przedstawia się na ogół jako bardzo lichy i zniszczony. Warsztaty otrzymały materjał reperacyjny i intensywnie pracują nad polepszeniem tego stanu. Obecne braki podane przez D-two baonu: 541 płaszczy, 512 butów, 756 kalesonów, 891 koszul, 441 bluz, 619 spodni, 588 ręczników. Ostatnia pozycja bardzo ważna ze względu na panujące egipskie zapalenie oczu, gdyż każdy żołnierz musi mieć swój własny ręcznik. Pralni do dziś dnia w baonie niema i niema zorganizowanego prania bielizny. Skonstatowałem, że żołnierze chodzą w niemożliwie brudnej bieliźnie, nie pranej miesiącami. Zapytywani przezemnie żołnierze, niektórzy przyznawali się, że są zawszeni. Stan ten musi uledz radykalnej zmianie, gdyż na wiosnę zacznie się znów epidemja Brak także fryzjerni baonowej i szeregowi noszą niemożliwie długie włosy. Gospodarka munudrowa w kompanjach szwankuje, gdyż brak jest odpowiednich i wyszkolonych podoficerów munudrowych. Reperowanie, czyszczenie i konserwowanie mundurów nie jest ze ścisłością kontrolowane i doglądane. W magazynach kompanijnych mundurowych brak najprymitywniejszych urządzeń i porządku. Magazyn mundurowy baonowy nie jest przepisowo zabezpieczony od pożaru. Brak jakiegokolwiek urządzenia i porządku.

Książki magazynowe nie były skontrolowane przez komisję mundurową. Prowiantura baonowa jest dobrze prowadzona. magazyny i książki w zupełnym porządku. Kontrola nad wydawaniem prowiantów i gotowaniem posiłków zupełnie odpowiednia. W kuchni baonowej porządek dobry. Kucharze i pomocnicy nie mają jednak fartuchów i mogłaby panować większa czystość.

Broń w baonie zap.2pp.leg. jest naogół w niezłym

PILSUDSKI INSTITUTE ARCHIVES New York

stanie.Czyszczenie broni odbywa się systematycznie i pod odpowied
nią kontrolą .Brak w kompanjach odpowiednio wyszkolonych podf.
broni i magazyny kompanijne ~~xxxkixxx~~ broni nie są należycie
prowadzone.

/-/ Giżycki

kpt.

PILSUDSKI INSTITUTE ARCHIVES New York

Za zgodność odpisu:

PILSUDSKI INSTITUTE ARCHIVES New York

Ministerstwo Spraw Wojskowych Warszawa, dnia 2 stycznia

II Wiceminister Odpis

Tajne

L dz. 5432/II WM 19

Do

Dep.I.M.S.Wojsk.

Sprawdzić natychmiast istotny stan rzeczy i złożyć mi niezwłocznie w tym kierunku meldunek:

Nie chce mi się wprost wierzyć, by przedstawiany obraz odpowiadał rzeczywistości.

Opracować zarządzenie w myśl wniosków zawartych w p.1-ym końcowych wywodów załączonego pisma Wojskowej Misji Francuskiej. Co do p.2 i 3 zastrzegam sobie decyzję po zbadaniu i skonstatowaniu, czy w całej tej sprawie nie zachodzi przypadek tendencyjnego informowania Misji.

/-/ Sosnkowski

Gen. Porucznik i Wiceminister

Za zgodność odpisu:

PILSUDSKI INSTITUTE ARCHIVES New York

Ministerstwo Spraw Wojskowych Warszawa,dnia 7.stycznia 1920.

Dep.I.Mob.Org.

Nr.163/Mob.

odpis

Do

II-go Wiceministra

W wykonaniu rozkazu Pana Wiceministra L dz. 5432/II WM 19 z dnia 2 stycznia 1920roku wydał DeP.I. Polecenie,by ppłk. Szt. Gen.r. Farnciszek Kleeberg udał się bezwzłocznie do Piotrkowa celem szczegółowego zbadania stanu faktycznego Przy baonie zap. 2.pp.Leg. a po powrocie złożył pisemnie szczegółowe sprawozdanie.

Sprawozdanie to dostarczyć winno materjału podstawowego i dowodowego,na podstawie którego będzie mógł Dep.I.Mob. Org. opracować zarządzenia zmierzakące do przykładowego usunięcia podobnych niewłaściwości raz na zawsze.

Nie przesądzając faktu uprasza Dep.I. Pana Wiceministra już dziś o wyjednanie zarządzeń,by DeP.San. zajął się owocnie podniesieniem stanu zdrowotnego.-

Z r.

Szef DeP.I.

/-/ Rybak

Płk.Szt.Gen.

Za zgodność odpisu:

PILSUDSKI INSTITUTE ARCHIVES New York

MINISTERSTWO
SPRAW WOJSKOWYCH
II. WICEMINISTER
L. dz. 5432/II.W.M.19.

WARSZAWA, 2 Stycznia 1920 r.

2139/II

O D P I S

Do

Departamentu I-go M.S.Wojsk.

w m i e j s c u

Sprawdzić natychmiast istotny stan rzeczy i złożyć mi niezwłocznie w tym kierunku meldunek.- Nie chce mi się wprost wierzyć, by przedstawiony obraz odpowiadał rzeczywiszości.

Opracować zarządzenie w myśl wniosków zawartych w p. I-szym końcowych wywodów załączonego pisma Wojskowej Misji Francuskiej. Co do punktu 2 i 3-go zastrzegam sobie decyzję pozbadaniu i skonstatowaniu czy w całej tej sprawie nie zachodzi przypadek tendencyjengo informowania Misji.

/-/ Sosnkowski
Podporucznik i Wiceminister

Za zgodność odpisu:
Messinger

PILSUDSKI INSTITUTE ARCHIVES New York

1176. 5e00.

MINISTERSTWO SPRAW WOJSKOWYCH

DEP.I.Nr. 163/Mob.

Warszawa, dnia 19.I.1920.

Braki przy baonie zapasowym 2.p.p.Leg.
Wynik z Inspekcji.

DO

II WICEMINISTRA

W ślad za tut.Dep.I.Nr.163/Mob. z dnia 7.I.1920. przedkłada Dep.I odpis sprawozdania ppułk.Szt.Gen. KLEEBERGA z odbytej na skutek rozkazu Pana Wiceministra L.dz.5432/II.W.M. z dnia 2.I.1920 inspekcji baonu zap.2.p.p.Leg. w Piotrkowie do wiadomości.

Równocześnie zawiadamiając odnośnymi wyciągami sprawozdania tego, Sekcję Budownictwa Wojskowego i Dep.Gosp. o stanie faktycznym, istniejącym przy baonie zap.2p.p.Leg.- zwraca się Dep.I. do nich o wydanie stosownych zarządzeń, zmierzających do jaknajrychlejszego usunięcia braków.-

Przedstawione braki, natury sanitarnej, których Dep.I nie załatwia - przedkłada się Panu Wiceministrowi do roztrzygnięcia z prośbą o wydanie stosownych zarządzeń.

Za zgodność odpisu:
Messinger

Szef Departamentu I.
/-/ Rybak
Pułkownik Szt.Gen.

PILSUDSKI INSTITUTE ARCHIVES New York

ODPIS SPRAWOZDANIA

MINISTERSTWO SPRAW WOJSKOWYCH — Warszawa, dnia 19.I.1920.

Dep.I.Nr. 163/Mob.

Inspekcja informacyjna w baonie zap.2.p.p.Leg. w Piotrkowie.-

Na podstawie rozkazów Szefa Dep.I pod Nr.163/Mob. przeprowadziłem inspekcję informacyjną baonu zap.2.p.p.Leg. w Piotrkowie i melduję:

Baon zap. 2.p.p.Leg. liczy:

32 ofic.
4 podchor.
143 podof.
L340 ludzi
50 koni

z tego jest na asystencji 7 of., 1 pochor, 282 ludzi, oraz odkomenderowanych 8 oficerów.

Od grudnia 1919 dowodzi baonem kapt. SATWARZ, obecnie chory, zastępuje go kapt. WOJCIK.-

Baon pomieszczony jest w Koszarach Franciszkańskich oraz częściowo w Koszarach krakowskich.Ostatnie koszary są obecnie zupełnie wolne, gdyż stojący dotychczas tam baon zap 26.p.p. został przeniesiony. Dtwo baonu jest na ul.Kaliskiej.

Pomieszczenie baonu:

W koszarach Franciszkańskich stoi z baonu:

komp.marsz.
1 i 2 komp. zapasowa
komp. K:M:
Orkiestra
Izba chorych
warsztat szewsko-krawiecki
areszt
magazyn mundurowy i prowiantowy
kantyna

W koszarach Krakowskich :

PILSUDSKI INSTITUTE ARCHIVES New York

PILSUDSKI INSTITUTE ARCHIVES New York

oddz. szkolny podof.
komp. uzdrowieńców
oddz. sztabowy
warsztaty rusznikarskie i magazyny broni.

Koszary Franciszkańskie są budynkiem starym, wymagającym remontu. Dach., choć na oko cały, przecieka.
Sale dosyć ciemne, od dawna nie pobielane, gdzieniegdzie goła cegła.
Pod względem pomieszczenia rozmiarów na obecny stan baonu dostateczne.
Poszczególne sale na 60 -80 ludzi, nie zezwalają na stawienie łóżek piętrowychze względu na małą wysokość sal. Pryczy istnieją w dostatecznej ilości natomiast brak ławek i półek względnie szafek. Dtwo baonu prosiło już kilkakrotnie o to, jednak mimo iż deski są, nie dostarczyło budownictwo sprzętu, oraz nie odmówiło tynkowania i bielenia ścian, wymagających gruntowniejszej pracy.-
Izba chorych nie odpowiednia, mała, ściany oddawna nie pobielane, pokoje ciemne, pomieszczenie bardzo ciasne.
Chorzy przeważnie zaziębieni, muszą dla załatwienia potrzeb naturalnych wychodzić do ustępu na podwórze, gdyż w budynkach niema ubikacji, a klozetów przenośnych baon nie otrzymał, mimo że o to prosił.
Magazyny utrzymane w porządku, jednak małe i ciasne, i ciemne. Mięso chowa się w pokoju parterowym. O ile to możliwem jest w zimie, da się odczuć brak piwnicy w lecie, zwłaszcza że pomieszczenie na mięso jest małe i duszne, a lód otrzymuje baon tylko z dnia na dzień.
Areszt mały, w jednej izbie do 30 aresztantów czekających na wyrok ofic. sądowego.
Kuchnie odnowione odpowiadają.- Podwórze duże o spadzie jednostronnym. Na najwyższym punkcie stoi wychodek, o 40 kroków od niego studnia po jednej stronie, po drugiej w kierunku spadu a równej odległości śmietnik.

PILSUDSKI INSTITUTE ARCHIVES New York
PILSUDSKI INSTITUTE ARCHIVES New York
INSTITUTE ARCHIVES New York

Wychodek mały /około 10 miejsc/ jest jedyną tego rodzaju ubikacją na całe koszary. Czyszczony jest codziennie, przedtem zasypywano dziennie dół wapnem, obecnie baon wapna nie otrzymuje. Znać dążenie do utrzymania czystości, jednak przy obecnej porze błotnistej, ominąć się nie da, podłoga jest butami przychodzących zabłocona. Kału na podłodze lub fetoru nie zauważyłem. Bliska odległość studni powoduje jej zanieczyszczenie. Prośba o przeniesienie ustępu na miejsce najniższe podwórza była kilkakrotnie stawiana, jednak dotąd budownictwo jej nie uczyniło zadość. Obecnie studnię zamknięto, wodę dowozi się z miasta z powodu braku koni jednak muszą wykonywać to żołnierze, co ujmuje czas na wyszkolenie. Śmietnik również wysoko, ściek źle urządzony, zamiast odprowadzać wodę z podwórza, naprowadza ją przed kuchnię i magazyny.

W oknach parterowych brak krat. Urządzeń przeciwpożarowych t.zn. beczek z wodą lub piaskiem brak, prośby baonu w tym względzie nie zostały przez budownictwo załatwione. Oświetlenie naftowe.

Koszary krakowskie dużo lepsze, sale większe i wyższe. Wychodek w podwórzu i jeszcze mniejszy od tego w koszarach franciszkańskich.

Brak magazynów, w tym celu ma być przerobiony strych. Dotąd jednak prócz wystawienia drewutni nie załatwiono tego. D-two baonu ma zamiar przenieść narazie cały baon do koszar krakowskich, aby w międzyczasie budownictwo przeprowadziło naprawę koszar franciszkańskich, czeka jednak aż magazyny w koszarach krakowskich /potrzebne przerobienie/ będą wykonane.

Po remoncie koszary franciszkańskie będą pomieszczeniem b. dobrym, częściowo nawet lepszym, niż w koszarach krakowskich ze względu na duże podwórze.

Potrzebne w tym celu jest:

Naprawa dachu i gruntowne otynkowanie i pobielenie ścian.

Zaprowadzenie krat na parterze.

Wyposażenie w ławki i szafki.

Przeniesienie i powiększenie wychodka i śmietnika na miejsce najniższe w podwórzu koszarowem.

PILSUDSKI INSTITUTE ARCHIVES New York

PILSUDSKI INSTITUTE ARCHIVES New York

Inne urządzenie ścieka.
Dotychczas istnieje w Piotrkowie keszcze urząd kwaterunkowy i zarząd budownictwa oddzielnie. Kotły u - prz. dostarcza urz.kwater.,wmurowanie ich jest natomiast zadaniem bud.z drugiej strony koce dla oddziałów marszowych daje Intendantura, koce koszarowe do łóżek urząd kwater.
Zniesienie zarządu kwater. jest w zasadzie już zarządzone, winni być jaknajrychlej urzeczywistnione.
W D-twie baonu znać mimo opisanych truednośći energję i staranie o utrzymanie koszar w porządku.

Umundurowanie Stan podany w piśmie Generała Henrysa opiera się na sprawozdaniu grudniowem.
Obecnie polepszył się znacznie dzięki staraniom się D-twa baonu oraz poparciu D.O.G.

Utrudnia pracę znacznie ciemnota i nieuczniwość żołnierzy sprzedających lub oddających rodzinie części swego ekwipunku.

Do całkowitego usunięcia brak jeszcze jest potrzebnem z

441 bluz
619 spodni
541 płaszczy
512 par trzewików

Zapotrzebowanie to wniesione 19 grudnia do D.O.G. 8 stycznia wyjechał oficer z baonu dla pobrania tych sort na wezwanie D.O.G. Czy przytem całkowicie już pokryje D.O.G. żądanie nie ustaliłem,gdyż baon nie otrzymał jeszcze rozdzielnika.

W każdym razie i tu znać staranie się D-twa baonu i D.O.G. Bielizny brak,jednak każdy żołnierz posiada już 1 garnitur a około połowy 2. Jest to częściowo bielizna własna, częściowo pochodzi z darów Ligi kobiet,Białego Krzyża itd. 9 lub 10 b.m. miała nadejść bielizna francuska.

Na zły stan umundurowania wpływają znacznie uzdrowieńcy,których szpitale zwłaszcza frontowe odsyłają bez płaszczy,bielizny i ekwipunku.Żołnierze ci twierdzą, że odebrano im to w szpitalu,zaś nie wystawianie przez szpitali kart mundurowych uniemożliwia sprawdzenie zeznań żołnierzy.

PIL... INSTI... ARCHIVES New York

Stan zdrowia i urządzenia sanitarne.

Dur ustał. Natomiast cierpi baon na epidemiczne zapalenie spojówek ocznych. Podejrzewając, że powodem jest wolina, usunięto ją i napchano sienniki słomą.

Równocześnie stworzono oddział izolowanych z chorych na oczy.

Brak lekarza baonowego, służbę sanitarną pełnią lekarze dochodzący ze szpitala załogi i oddziału szkolnego sanitarnego.

Z powodu braku mundurów dość znaczny procent zaziębień. Łaźnia funkcjonuje obecnie tylko, gdy urząd kwater. dostarcza węgla, którego częsty brak, tak że niemożna jak przedtem kąpać żołnierzy co tydzień.

Dezynfektor wadliwy, wymaga wymiany lub naprawy.

Brak pralni, o co kilkakrotnie proszono.

Tymczasem praniem ma się zająć Liga Kobiet lub Biały Krzyż dając nadzór, praczki i naprawa bielizny oraz płacę i mydło zaś baon zapas. węgiel i zaprowiantowanie dla praczek.

Strzelnica.

Urządzenie prymitywne. Brak przyrządów do opuszczenia celu po strzale tak, że zalepienie odbywać się musi na wale. Sygnalizacji dzwonkowej niema, znaczenie i zalepienie odbyć się musi na znak gwizdawki.

Wał ochronny jest tylko w kierunku strzału, wałów bocznych niema

Dystans 100- 600.

Ogółem da się stwierdzić polepszenie stosunków dzięki staraniom D-twa baonu i poparciu ze strony D.O.G. Wywarcie nacisku na miejscowe budownictwo i zarząd kwaterunkowy byłoby pożądane, jak również przeprowadzenie remontu koszar franciszkańskich, tembardziej i tym prędzej, że koszary krakowskie pomieszczą baon o stanie obecnym, będą jednak za małe przy napływie nowego rekruta.

Szef Sekcji Organizacyjnej

/-/ Kleeberg

za zgodność odpisu:

Ppłk. Sztabu Generalnego

443
106

MINISTERSTWO SPRAW WOJSKOWYCH

II. Wiceminister

L.dz. 5432/II.W.M.20

Warszawa, dnia 2. stycznia 20

Odpis.

Do

Pana Generała ROJI.

Nakazuję złożenie mi do tygodnia wyczerpującego raportu w przedłożonej mi piśmem Wojskowej Misyi Francuskiej sprawie.

Chcę wierzyć. iż opisane fakta podane do wiadomości Ministerstwa przez obcych w formie, które rumieniec wstydu wyciska na twarz - nie odpowiadają prawdzie.

Natychmiast dokonać inspekcyi garnizonu piotrkowskiego. W razie jeśli podane fakta opierają się na rzeczywistości, dowódcę baonu zapasowego 2 p.p Leg. oddać pod sąd.-

/-/ Sosnkowski

Gen. Ppor i Wiceminister

Za zgodność odpisu:

Messinger

PILSUDSKI INSTITUTE ARCHIVES New York

ADJUTANTURA OSOBISTA

GEN. i D-cy Okr.Gen.Kieleckiego.

L.dz. 1347/20 A.O.

Kielce, dnia 12/I.1920.

T a j n e.

O d p i s.

Do

Pana Wiceministra Gen.Ppor. SOSNKOWSKIEGO.

w W a r s z a w i e

M.S.Wojsk.

W załatwieniu pisma M.S.Wojsk.L.dz. 5432/II.W.M.19 z dn. 2 r.b. melduje się:

1/ Stan rzeczy w Piotrokowie zwłaszcza w B.Z. 2 p.p.Leg. przedstawia się do dziś dnia niekorzystnie, a to z powodu zaniedbania od szeregu miesięcy. Następstwa takiej gospodarki zwłaszcza z zakresu budownictwa nie sposób było w ostatnich zimowych miesiącach usunąć.

2/ Ze względu na powyższe toczą się już od dwóch miesięcy dochodzenia sądowe przeciwko b. d-cy B.Z. kpt. Górze.

3/ Także następca kpt. Góry został usunięty, a obecny D-ca kpt. Stawarz posiada wszelkie dane dla zaprowadzenia ładu.

4/ Winę jednakowoż ponosi także Zarząd Bud.Wojsk., który w myśl rozkazów M.S.Wojsk. Dz.R.W. Nr. 10/19 382.- " Pod względem technicznym i organizacyjnym podlega M.S.Wojsk. zaś pod względem administracyjnym i służbowym D.O.Gen". Opierając się na tem Zarząd Bud.Wojsk, z reguły czyni trudności d-com Garn., co fatalnie na tempie i jakości robót technicznyc odbija się.

W sprawie usunięcia niedołężnego, względnie niedbałego personelu Budownictwa, a także w sprawie skontrolowania pod względem technicznym tut. Zarządu Bud.Wojsk., zwracała się przed tygodniami D.O.Gen do M.S.Wojsk. w drodze pisemnejji telegraficznej,- bez odpowiedzi.

Uwzględniając trudhości z jakiemi Budownictwo walczy , także oddanie budownictwu zupełnie zabagnionych " Urzędów Kwaterunkowych" należałoby jednak wezwać do wyjaśnienia b. Kier. tut. Bud. płk. Wesołowskiego przeniesionego przed miesiącem do M.S.Wojsk..

5/ Nie odpowiada faktycznemu stanowi rzeczy podane ze strony Misyi Francuskiej brak materaców, brak bielizny, oraz przenoszenie nieczystości z ustępów do sal.

6/ W obuwie zaopatrzyło M.S.Wojsk. D.O.Gen. dopiero w drugiej połowie grudnia. dotychczas jednakowoż rezerwy nie posiadamy,tak,że w razie częstej i licznej reperacyi trzewików, część żołnierzy pozostaje bowo. Dalsze obuwie ma dostarczyć M.S.Wojsk. w bieżącym miesiącu.

Braki ekwipunkowe są następstwem niedbałej gospodarki Intend.D.O Geb. To też wobec licznych dowodów nagannej służby zawiesiło D.O.Gen. e urzędowaniu intend. pkś SCHINDLERA,- M.S.Wojsk.jednakowoż poleca przyjąć go z powrotem.

7/ Protokóły z odbytej inspekcyi w Piotrkowie, oraz odpisy poszczególnych pism w sprawie Bud., do M.S.Wojsk. załącza się.

/-/ Roja Gen.Ppor. i Dowódca

5. załączników.

Za zgodność odpisu:

PILSUDSKI INSTITUTE ARCHIVES New York

PILSUDSKI INSTITUTE ARCHIVES New York

445
108

DOWODZTWO OKREGU GENERALNEGO
K I E L C E

O d p i s.

L.dz. 5905/III.B.

Kielce, dn. 20. grudnia 1919 r.

Do

P O U F N E.

I. Wiceministra Spraw Wojskowych

w W a r s z a w i e.

Zgodnie z odnośnymi rozkazami M.S.Wojsk. D-cy Okręgu Generalnego przysługuje prawo zatwierdzać kredyty uchwalone przez Okręgową Radę Budowlaną na wykonanie poszczególnych robót.

W myśl zaś rozkazu M.S.Wojsk. L. 382 ex Dz.Rozk. Wojsk, Nr.10-19 Zarząd Budownictwa Wojskowego nie podlega D.O.Genowi N pod względem technicznym i organizacyjnym.

Z powyższego wynika, że D-ca Okręgu Generalnego nie bacząc na to, że zatwierdza kredyta właściwe niema wpływu nad celowością ich rozchodowania, ponieważ podległość administracyjno-dospodarcza pozwala kontrolować wydatki kwestyonując jeś tylko w wypadku różnicy od zatwierdzonych przez M.S.Wojsk. cen względnie nieprawidłowości rachunku.

Strona zaś techniczna a zwłaszcza organizacyjna mająca decydujący wpływ na racyonalne wydatkowanie kredytów, oraz koszta wykonania poszczególnych robót pozostaje bez nadzoru ze strony D.O.Genu.

Nadmieniając, że podział spraw na techniczno- organizacyjne i administracyjno-gospodarcze w sprawach budownictwa jest nader trudnym upraszza się o uregulowanie sprawy podlegałości Zarz.Bud.Wojsk. D.O.Genowi w sposób bardziej racyonalny zwłaszcza w stosunku kredytów.

/-/ ROJA
Dowódca Okręgu Generalnego

Za zgodność :

-/-/ Podpis nieczytelny

Za zgodność odpisu:

PILSUDSKI INSTITUTE ARCHIVES New York

PIL INSTITUTE ARCHIVES New York

446
109

Insp.Piechoty

przy D.O.G. Kielce

Kielce, dnia 12.I.1920.

odpis

Do

D.O.G. Kielce.

W myśl rozkazu D.O.G. przeprowadzona inspekcja baonu zap. 2.p.p.Leg. dnia 11.b.m. przez Sztab.Of.insp.piechoty i stosownie do pisma Wojskowej Misji Francuskiej L 1586/o dała następujące wyniki:

a/ Koszary franciszkańskie są w złym stanie, niezbędny jest remont i dezynfekcja. Na czas remontu baon zap.2.p.p.Leg. musi być przeniesiony do koszar Krakowskich, w których obecnie przeprowadza się remont, który po oświadczeniu zast. kier. rob. całkowicie ukończony będzie w ciągu jednego tygodnia.
Po ukończeniu remontu w koszarach Krakowskich i przeniesieniu tam B.Z.2.p.p.Leg. sprawa odpowiedniego rozlokowania Baonu będzie załatwiona.
Za dotychczasowe braki w koszarach "Franciszkańskich jest odpowiedzialny:
a/ Zarząd Bud.Wojsk. /nie podlegający bezpośrednio D.O.G. Kielce/ który nie zważając na wydany rozkaz D.O.G. dnia 10.XI.1919. ~~xxx~~ L dz. 5613 Oddział I.Mob.Org. w sprawie remontu koszar 2.p.p.Leg. wszelkie roboty prowadzi nadzwyczaj powoli i niedokładnie, znajdując zawsze jakieś trudności i przeszkody w wykonaniu poszczególnych robót w oznaczonym terminie. /Zast. kier.rob. zaznacza: "Dach swego czasu był wyreperowany, a jednak obecnie przecieka. Półki, wieszadła, stoły, ławki, umywalnie "Robią się."
b/ Jak również i b.d-ca B.Z. 2.p.p.Leg., który za brak energji i inicjatywy w zakresie administracyjno-gospodarczym został swego czasu usunięty z zajmowanego stanowiska.
Ad p.5 pisma W.M.F. w Polsce gdzie zaznaczone "oblicza się 70 materacy na stan 1000 ludzi" jest przesada. Inspekcja wykazała iż siennników i koców Baon posiada w dostatecznej ilości /każdy żołnierz ma siennik i koc/
Stan bielizny, umundurowania i obuwia pozostawia dużo do życzenia. Intendantura O.G. zależnie od otrzymywanych z M.S.Wojsk, transportów bielizny i umundurowania stara się stopniowo zaspakajać wyżej wspomniane braki w umundurowaniu.
Wydałem rozkaz, aby w każdej kompanji były 3-5 par drewnianych pantofli, ewentualnie słomiaków specjalnie dla chodzenia nocą do latryn.
Łaźnia i znajdujący się w niej dezynfektro po przeprowadzonym remoncie są w dobrym stanie i funkcjonują.
Szczegółowy protokół o brakach w koszarach "Franciszkańskich" przy niniejszym przedkłada się, jak również i odpis pisma L dz. 5613 Oddział I. Mob.Org. do Oddziału II.

/-/ Kluczyński ppłk.

Insp.Of. Sztabowy Piechoty

Za zgodność odpisu:

Messinger

PILSUDSKI INSTITUTE ARCHIVES New York

447
110

11

Piotrków, dnia 11 stycznia 1920

odpis

PILSUDSKI INSTITUTE ARCHIVES New York

P r o t o k o ł

sporządzony w dniu 11 stycznia 1920 roku z inspekcji koszar Franciszkańskich, Krakowskich, łaźni i taboru. Obecni ppłk. Kluczyński, Sztabowy oficer insp. piechoty z DOG Kielce, ppłk. Wiberg, D-ca Garn zast. naczel. dow. zarządu budowlanego wojskowego inż. Pentkowski Józef, zast. D-cy baonu Kpt. Wójcik Jan, zastępca kier. rob. budowniczych techn. Czerwiński Antoni i adjutant d-cy baonu zap. 2.p.p Leg. Chomikowski Edward ppor.

Stan faktyczny i wnioski.

a/ koszary franciszkańskie. Gmach składa się w dwu korpusów, jeden z nich a/ przeznaczony na pomieszczenie żołnierzy i izby chorych drugi b/ na kuchnie, piekarnię, areszta, składy, gospodę żołnierską, warsztaty szewsko-krawieckie i jedną komp. W budynku a/ zauważono zacieki w dachu żelazny, podłogi przez czas zużyte potrzebują częściowej reparacji, jak również betonowe podłogi w sieniach oraz schody częściowe starte. Piece kaflowe, jako takie podlegają w koszarach łatwemu zepsuciu, zwłaszcza przy obecnem paleniu drzewa, do czego nie są przygotowane. Większość z nich wymaga reparacji, zwłaszcza w częściach palenisk owych. Okiem zimowych przeważnie brak, te są w robocie. Pomieszczeni izby chorych ciasne, łóżko bezpośrednio przy łóżku chorego, utrzymanie izby niedość staranne, zauważono niewłaściwe przewietrzanie pokoi przez otwieranie okien w pokoju, w którym leżą chorzy, a możnaby wentylować przez okna sąsiedniego pokoju. W koszarach braki, a mianowicie /Niedostateczna ilość umywalek, brak stołów i ławek, wieszadeł i półek, które zgodnie z orzeczeniem zast. kier. rob. są w robocie w koszarach sala parterowych podłogi są mokre i zabrudzone, a to ze względu na zupełny brak wycieraczek i słomianek do wycierania butów. Pożądanem byłoby również dostarczanie trocin do osuszania podłóg w salach, sieniach i na schodach. Ze względu na odległość latryny pożądanem byłoby wstawianie na noc w korytarzach kubłów na mocz. b/ areszt składa się z dwuch pokoi 4 1/2 na 4 i 7 na 4 w którym obecnie mieści się 56 ludzi, co jest stanowczo niedopuszczalne, w sali tej bowiem może się pomieścić zaledwie około 16 -u ludzi. Proponowanem jest i niezbędnem przeniesienie aresztu do lokalu odpowiedniego, a jako taki wskazuje się na odseparowaną część więzienia Piotrkowskiego. Kuchnie potrzebują częściowego remontu. Piekarnia dotąd nie czynna, jakkolwiek gotowa, brak tylko w niej utensyljów, które zarz. bud. wojsk. polecił wykonać zarządowi kwater Pożądanem jest, jaknajszybsze wypiekanie chleba we własnym wojsk. zarządzie dla tut. garnizonu przez W.U.G. wskutek czego skarb nie będzie ponosił większych wydatków za wypiek chleba. Ustępy w ilości 10 sedesów stanowczo za mało dla 1000 ludzi, należy więc zbudować drugie i większe. Studnia wiercona w gruncie gliniastamy ma dostateczną ilość wody i mechanizm w porządku, lecz wobec stwierdzonych w tej wodzie zarazków, woda była oddana do dezynfekcji, a o rezultacie analizy po dokonaniu dezynfekcji dotąd baon zapasowy 2.p.p.Leg. nie otrzymał wiadomości, wobec czego pozostaje nadal nieczynną i koszary pobierają wodę w kubłach ze studni miejskiej odległej od koszar o 400 kroków. Do otwarcia studni pożądane jest dostarczenie baonowi beczek na kółkach do wożenia wody.

Podwórze ma na ogół wadliwe spadki, co wynika z ogólnego pochylenia gruntu w kierunku na główny budynek. Należy ten spadek przeciąć zapomocą podziemnej rury z urządzeniem w niej w wpustów, zaczynających się od przybudówki, której jest pokój profilaktyczny do rynsztoka na ulicę położonej od strony południowej. Również należy polepszyć odwodnienie w poł. zach. części podwórza, przez urządzenie rynsztoka od kuchni do ulicy Sulejowskiej. Zwraca się uwagę na akuratne oczyszczanie rynsztoków

PILSUDSKI INSTITUTE ARCHIVES New York

448 AAA

Łaźnia mieści się w oddzielnym budynku przy szosie wolberskiej. jak łaźnia tak i znajdujący się w niej dezynfektor po przeprowadzonym remoncie jest w dobrym stanie.Brak w niej jendka sienek przed wejściem do rozbieralni i przed wyjściem z ubieralni. Mycie zapomocą jedynie pryszniców uznano za niewystarczającei należy dostarczyć jedynie do sali mieszczącej natryski ławki w ilości ok ło 15 m. bieżących i 30 szkopców,w związku z temi ostatniemi wznowić 3 czerpalne kranv w miejsca,obecnie zakrokowane.

Pożądany jest większy przydział węgla dla czyszczenia i uruchomienia natrysków oraz nieczynnej z braku węgla parówki.

Stajnie mieszczące xiąx taber baonu składają się z drewnianych szop jarmarecznych na placu miejskim urządzone bardzo prymitywnie /wąskie/ i ciasne,brak wezowni obecnie wozy stoją na otwartym podwórzu.Wobec braku w Pietrkowie stajen niezbędna jest budowa nowych xxxxxxx stajen o ile możności na placu rządowym.

Ogólny stan koszar franciszkańskich wymaga remontu,przy którym należy mieć na względzie iż budynek a/ będzie nadal służył na pomieszczenie żołnierzy,zaś budynek b/ może zawierać piekarnię,kuchnię magazyny i kancelarje. Wobec szerzącej się od dłuższego czasu epidemji chorób zaraźliwych i wymienionych braków w koszarach franciszkańskich koniecznem jest przeniesienie baonu poszczególnemi kompanjami po przeprowadzeniu szczegółowej dezynfekcji do koszar krakowskich,kTóre obecnie są wolne i w przeciągu tygodnia zgodnie z oświadczeniem zastępcy kier.łeb. wojsk. będą mogły być zajęte. Kładzie się nacisk na szczegółwe przeprowadzenie dezynfekcji koców,ubrań żołnierskich i samych żołnierzy przed przeniesieniem ech do koszar krakowskich. Siennniki i słoma bezwarunkowo muszą być xxix świeże,t.j. nowe w razie jeżeli dezynfektor przy łaźni okaże się niedostatecznie należy wykorzystać także amerykański dezynfektor w Szpir.załogi Dla przerpwoadzenia wskazanej dezynfekcji należałoby przydzielić lekarza któryby był odpowiedzialnym za jej należyte skropulatne i sumienne przeprowadzenie.Żądanie co zaopatrzenia koszar Franciszk. w stoły,ławki,półki,wieszdała, umywalki,kubły,słomianki w równej mierze odnesi sięi do koszar krakowskich.

Na tem protokeł zamknięto:

/-/ Kluczyński ppłk.
/-/ Wikberg ppłk.
/-/ Pomtkowski
/-/ Wójcik kpt.
/-/ Szerwiński
/-/ Chernikowski

za zgodność odpisu:

PILSUDSKI INSTITUTE ARCHIVES New York

PILSUDSKI INSTITUTE ARCHIVES New York

Oddział I.Mob.Org.

odpis

nr. 6513/Op.

Kielce, dnia 10.XI.1929.

Do Oddziału XI. D.O.G. Kielce

Insp.of.sztabowy piechoty przy D.O.G. kielce podczas inspekcji w B.Zap. 2.p.p. Leg. skonstatował następujące braki koszary potrzebują remontu, stajnie w stanie niedpowiednim, co ujemnie wpływa na stan koni. Studnia będąca w koszarach, z powodu stwierdzonych bakterji tyfusowych, zamknięta. Wodę biorą w mieście, co utrudnia z powodu odległości dostarczenia potrzebnej ilości wodydla basenu.

W B.Z. 3.p.p. Leg. brak kuchni, brak latryn. Stajnie potrzebują gruntownego remontu. W koszarach brak umywalek.

Oddział XI. przyjmie wszelkie środki w celu usunięcia w jaknajkrótszym czasie wymienionych braków.-

/-/ Reja.

Za zgodność odpisu:

Messinger

PILSUDSKI INSTITUTE ARCHIVES New York

450
113